

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 42/08-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. T. B., P., zastúpeného advokátom Mgr. R. V., Š., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym postupom orgánu štátnej správy zaručeného v čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 211/2005 a jeho rozsudkom z 5. januára 2006 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 60/2006 a jeho rozsudkom z 24. novembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. T. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2007 doručená sťažnosť Ing. T. B. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia

základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym postupom orgánu štátnej správy zaručeného v čl. 46 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 211/2005 a jeho rozsudkom z 5. januára 2006 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 60/2006 a jeho rozsudkom z 24. novembra 2006.

A. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti, v ktorej za odporcov označil okresný súd a krajský súd, uviedol, že:

«namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym postupom orgánu štátnej správy podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Poprade vo veci sp. zn. 9C/211/2005, postupom Krajského súdu v Prešove vo veci pod sp. zn.: 2Co 60/2006 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3 Cdo 123/2007 na základe nasledovných skutkových tvrdení.

V uvedenej právnej veci sťažovateľ vystupoval v návrhu prejednávanom na Okresnom súde v Poprade pod sp. zn.: 9C/211/2005 ako žalobca a žaloval Slovenskú republiku, Ministerstvo financií o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Nesprávny úradný postup sťažovateľ namietal na nasledovnom skutkovom základe:

(...)

Okresný súd v Poprade rozsudkom zo dňa 5. 1. 2006, č. k.: 9C/211/2005-54 zamietol žalobu sťažovateľa, pričom skonštatoval, že v postupe správcu dane nezistil nesprávny úradný postup, a teda že správca dane postupoval lége artis.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie zo dňa 02. 02. 2006, v ktorom namietal jednak nesprávny postup súdu prvého stupňa pri vykonávaní dokazovania a jeho hodnotení, ako i nesprávny právny názor súdu prvého stupňa na vec.

Krajský súd v Prešove o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom zo dňa 24. 11. 2006, sp. zn.: 2Co 60/2006 tak, že rozsudok Okresného súdu v Poprade rozsudkom zo dňa 5. 1. 2006, č. k.: 9C211/2005-54 potvrdil, pričom sa stotožnil s jeho skutkovými a právnymi závermi. Hoci Krajský súd v Prešove v dôvodoch rozsudku konštatuje nasledovné „Nesprávnym úradným postupom môže byť akákoľvek činnosť spojená s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone, alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami. Správnosť úradného postupu treba vždy posudzovať aj z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje.“ pričom z podaní sťažovateľa vyplýva, že správca dane svojim postupom porušil § 1 ods. 2, § 2 ods. 2, 3, 4, § 72 ods. 8, § 56 ods. 6, § 71 ods. 1 Zák. č. 511/1992 Zb. a ust. § 8 ods. 1 Zák. č. 318/1992 Zb. a s touto argumentáciou sa ani prvostupňový súd, ani odvolací súd nevysporiadali.

Vzhľadom na uvedený stav sťažovateľ v uvedenej právnej veci podal dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 19. 11. 2007, sp. zn.: 3Cdo 123/2007 odmietol, pretože dospel k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie neprípustné. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. 11. 2007, sp. zn.: 3Cdo 123/2007 bolo sťažovateľovi doručené dňa 11. 10. 2007. Od tejto udalosti plynie sťažovateľovi lehota na podanie ústavnej sťažnosti.»

Podľa právneho názoru sťažovateľa:

„Vo vyššie uvedených konaniach súdy (...) nesprávne aplikovali platné právo a vykladali postup správcu dane ako postup správny, hoci zo skutkových zistení je zrejmé, že správca dane, v rozpore s § 1 ods. 2, § 2 ods. 2, 3, 4, § 72 ods. 8, § 56 ods. 6, § 71 ods. 1 Zák. č. 511/1992 Zb. a ust. § 8 ods. 1 Zák. č. 318/1992 Zb., vymáhal daňový nedoplatok voči sťažovateľovi, hoci tak nedosiahol účel daňového konania (...)

Súdy, ani prvostupňový, ani odvolací, sa v odôvodnení rozsudkov nijako nevyporiadali s právnou argumentáciou sťažovateľa, čo sťažovateľovi potvrdzuje jeho pochybnosti o nesprávnosti uvedených rozsudkov.

Podľa sťažovateľa postup súdov, nerešpektujúci jednoznačné ustanovenia právnych noriem, považuje sťažovateľ za porušenie jeho zákonného práva na spravodlivý súdny proces, ktorý zahŕňa aj pravo účastníka konania, aby sa súd pri posudzovaní jeho prípadu

riadil platným právom. Tento predpoklad je základným predpokladom spravodlivého súdneho konania, na ktoré má každý právo v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Toto právo je transformované do povinnosti sudcov podľa ust. § - u 2 ods. 3 Zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich.

Právo na spravodlivý súdny proces zahŕňa povinnosť štátu, zabezpečiť aby súdy rozhodovali v súlade s platným právom, a to ako hmotným tak i procesným, čo sa v prípade sťažovateľa nestalo.

Naopak, prvostupňový súd i odvolací súd, sa podľa sťažovateľa pri posudzovaní prípadu necítili viazané ust. § 1 ods. 2, § 2 ods. 2, 3, 4, § 72 ods. 8, § 56 ods. 6, § 71 ods. 1 Zák. č. 511/1992 Zb. a ust. § 8 ods. 1 Zák. č. 318/1992 Zb. a nijako sa v napadnutých rozhodnutiach nevysporiadali s právnou argumentáciou sťažovateľa, čoho dôsledkom je nesprávnosť a nepresvedčivosť napadnutých rozhodnutí.“

B. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo Ing. T. B. na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym postupom orgánu štátnej správy podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené postupom Okresného súdu v Poprade v právnej veci vedenej pod sp. zn.: 9C/211/2005 a postupom Krajského súdu v Prešove v právnej veci vedenej pod sp. zn.: 2Co 60/2006.

2. Ústavný súd ruší rozsudok Okresného súdu v Poprade zo dňa 5. 1. 2006, č. k.: 9C/211/2005-54 a rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 24. 11. 2006, sp. zn.: 2Co 60/2006.

3. Okresný súd v Poprade je povinný nahradiť Ing. T. B. trovy konania vo výške 6.305,- Sk (slovom Šesťtisícristopäť slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet advokáta Mgr. R. V.“

C. K sťažnosti boli pripojené:

1. rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 211/2005-54 z 5. januára 2006, ktorým bol sťažovateľov návrh zamietnutý (na prvej strane rozsudku bola sťažovateľom napísaná poznámka: „Došlo 19. 01. 06“.);

2. rozsudok krajského súdu č. k. 2 Co 60/2006 z 24. novembra 2006, ktorým bol potvrdený prvostupňový rozsudok uvedený v bode 1. Na prvej strane tohto druhostupňového rozhodnutia bola pečiatka okresného súdu s uvedením dátumov, kedy bol vrátený súdny spis z krajského súdu („došlo: 22-12-2006“), rukou napísaná a podpísaná poznámka sťažovateľa („Došlo 11. 01. 2007“) a potvrdenie právoplatnosti tohto rozsudku z 29. januára 2007: „*Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 15. 1. 2007.*“;

3. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Cdo 123/2007 z 19. septembra 2007, ktorým dovolanie sťažovateľa zamietol, lebo „*v prejednávanej veci je dovolanie podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. So zreteľom na to dovolanie žalobcu odmietol podľa § 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu*“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení označených základných práv zaručených ústavou a práva zaručeného dohovorom postupom okresného súdu a krajského súdu v sťažnosti uvedených konaniach.

Zo sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 15. januára 2007. Predmetná sťažnosť bola ústavnému súde doručená 7. decembra 2007.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov uvedených v tomto zákone.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Sťažovateľ v petite sťažnosti jednoznačne vymedzil okruh zodpovedných subjektov (proti ktorým sťažnosť smeruje) na okresný súd a krajský súd. Z uvedeného vymedzenia ústavný súd vychádzal pri posudzovaní splnenia procesnej podmienky stanovenej ustanovením § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začína plynúť dňom, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o poslednom účinnom opravnom prostriedku, ktorý zákon na ochranu práva poskytuje, t. j. v danom prípade vo vzťahu ku krajskému súdu 15. januára 2007. Predmetná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 7. decembra 2007, teda dávno po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom (pozri bližšie bod C 2 I. časti odôvodnenia).

Ústavný súd poznamenáva, že dovolanie sťažovateľa bolo v predmetnej veci odmietnuté ako neprípustné. Keďže sťažovateľ rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí svojho dovolania touto ústavnou sťažnosťou nenapadol (pozri sťažovateľom vymedzený okruh zodpovedných subjektov vyplývajúci z petitu sťažnosti), neoznačil najvyšší súd za porušovateľa svojich označených základných práv a ani neuviedol žiadne dôvody na vyslovenie porušenia svojich základných práv a slobôd rozhodnutím najvyššieho súdu, ústavný súd pri posudzovaní dôvodnosti sťažnosti na postup najvyššieho súdu neprihliadal. Ústavný súd však v tejto súvislosti konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľa (ktoré bolo sťažovateľovi doručené 11. októbra 2007 – pozri bod A I. časti odôvodnenia) v danej veci nemohlo založiť plynutie lehoty vyplývajúcej z § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pretože podanie neprípustného dovolania nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný prostriedok nápravy. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno preto považovať za kvalifikovanú právnu skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

V prípadoch, keď je dovolanie neprípustné, nie je možné dovolanie považovať za procesný prostriedok, ktorý zákon na ochranu základných práv a slobôd poskytuje. V takých prípadoch lehota na podanie ústavnej sťažnosti plynie odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania z dôvodu jeho neprípustnosti treba považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy, ktoré autoritatívne konštatuje neexistenciu práva, v danom prípade práva podať

dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 31/05, I. ÚS 253/06).

Vzhľadom na to, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutie krajského súdu bolo právoplatne skončené ešte pred tým, ako sa sťažovateľ obrátil neprípustným dovolaním na najvyšší súd, a predmetná ústavná sťažnosť bola podaná v čase, keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa preto nemohol zaoberať opodstatnenosťou v sťažnosti uvedených námietok voči postupom týchto všeobecných súdov. Podľa právneho názoru ústavného súdu neprípustné dovolanie nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti ústavnému súdu podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu možné prihliadať (mutatis mutandis I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03).

Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že sťažovateľ (kvalifikovane zastúpený advokátom) sťažnosťou napadol iba postup okresného súdu a krajského súdu, a nie postup a rozhodovanie najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 123/2007. Vzhľadom na právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy by do úvahy prichádzalo len preskúmanie uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu, nie však preskúmavanie postupu a napadnutého rozhodnutia nižších súdov. Vzhľadom na sťažnosť sťažovateľa, ktorou je ústavný súd viazaný, nemôže ústavný súd preskúmať rozhodnutie, ktoré sťažnosťou napadnuté nebolo.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako návrh podaný oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2008

